

TIECELIJNSTRAAT

RIK VAN DAELE

De vos is hip. In winkels waar kinderkleding wordt verkocht of beddengoed wordt aangeprezen, in publiciteitscampagnes waar op slimheid wordt gespeeld, in nieuwe boeken over natuurbescherming of ecologie krijgt hij vaak een prominente rol. Hij siert graag de covers van boeken. En toeval of niet, de laatste weken ontving ik twee geboortekaartjes met vossenkinderen en -families. Hij wordt opvallend vaak in verband gebracht met het nieuwe, het andere, het te beschermen leven. De vos is alomtegenwoordig. Sexy. Cool. Modieus. Commercieel interessant.

Tiecelijn kan niet achterblijven en presenteert u ook in 2015 honderden vossen en wat wolven, leeuwen, katers en dassen. Terwijl we het intern steeds luidder over een eventueel finaal hoogtepunt en slotakkoord van *Tiecelijn* in 2017 hebben (wanneer we dertig kaarsjes zullen uitblazen), verschijnen weerom meer publicaties en ook in de canon van de Vlaamse literatuur heeft de vos een prominente plaats (zowel in *Van den vos Reynaerde* als in *De Kapellekensbaan*). Opvallend is dat de auteur van het websitestukje van de Koninklijke Vlaamse Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde zijn anonieme bijdrage besluit met een stellingname over Willem van Boudelo als Reynaertauteur. We gaan niet zo maar akkoord met de niet gestaafde bewering dat Willem van Boudelo weinig kans maakt op het Reynaertauteurschap, maar daar willen we het hier niet over hebben. Wel vinden we het bijzonder dat de auteur terug in de belangstelling staat. Jan de Putter draagt hier gewild of ongewild toe bij met zijn stuk over Arnout. Hij laat in zijn lange, gedegen studie zien dat ook het Reynaertonderzoek niet waardevrij is. In dit jaarboek wordt ook Paul Smith geciteerd, die stelt dat elke Nachlebung ideologisch gekleurd is. Eigenlijk geldt dit voor elke interpretatie en elk onderzoek. Geen enkele auteur/vertaler/bewerker, maar ook geen enkele onderzoeker werkt onder een zuurstofvrije stolp of in een onderaardse bunker.

Dit jaarboek levert zoals elk van de voorbije jaren een bewijs dat de Reynaertmaterie het onderzoeken waard blijft, dat de vossenjacht nog lang niet is gesloten, en dat alles over de *Reynaert* nog altijd niet gezegd is. En toch zijn er mogelijke bedreigingen: minder abonnees, minder subsidies, meer administratieve obstakels, het streven naar minder papier ... Literaire jaarboeken en

tijdschriften, maar ook kranten en magazines, boekhandels en bibliotheken, ze hebben het moeilijk in virtuele en parallelle werelden als ze niet meer inzetten op beleving, belevenis, spektakel en controversen.

Er zijn diverse strategieën. Zelf sterk digitaliseren bijvoorbeeld. De dag dat u dit jaarboek leest staat het meteen ook digitaal ter beschikking. Recent werden opnieuw drie jaarboeken aan de rijke DBNL (Digitale Bibliotheek van de Nederlandse Letterkunde) toegevoegd. Aan imagobuilding werken en op niche-werking inzetten bijvoorbeeld. Ook daar heeft *Tiecelijn* met bescheiden middelen steeds intens op ingezet. Toch hebben literaire genootschappen het niet gemakkelijk. Het Uilenspiegelgenootschap stopte met zijn publicatie, het Buyssegenootschap beraadt zich, het Boongenootschap richt zich voornamelijk op het uitgeven van de *Boontjes*. Samenwerking is nodig, maar ook een frisse vormgeving, een stevige financiële en personeelsmatige injectie en een (beleidsmatig) toekomstperspectief. De provincie West-Vlaanderen is hierin geslaagd rond het Streuvelshuis met een restauratie, een *writer in residence*, de aanstelling van een medewerker en de planning om bij het verdwijnen van de 'persoonsgebonden materies' (zo heet dat in Vlaanderen) het schrijvershuis naar het Vlaamse niveau over te brengen. Wat het Reynaertgebeuren betreft, blijft het Reynaertgenootschap zijn rol intens spelen.

Hoewel *Tiecelijn 28* geen specifiek thema heeft, is het opvallend dat de middeleeuwse *Reynaert* in vele bijdragen centraal staat. Jan de Putter en Joep Leerssen gaan in op de geschiedenis van het onderzoek, Walter Verniers en Robin Moens richten de aandacht op Tibeert en Hans Rijns kijkt hoe een middeleeuwse tekst in latere tijden gecastigeerd werd. Een tweede rode draad is de blijvende aandacht voor poëzie (Yvan de Maesschalck laat ons kennismaken met werk van H.C. ten Berge, Emma Crebolder, Sebastiene Postma en Lies van Gasse) en iconografie. Rik van Daele gaat in op twee iconografische verhalen en speurt naar de bronnen van de makers. In minstens één geval levert dit een verrassend resultaat op. Een van Vlaanderens grootsten, Luc Tuymans, gebruikte een Reynaertbeeld van Albert de Smedt als inspiratiebron binnen zijn eigen kunstzinnige oeuvre.

Dit nummer is een huis met vele kamers, of zo u wil, een straat met vele huizen. En zie, binnenkort kan het Reynaertgenootschap als de uitgever van *Tiecelijn* in zijn eigen straat gaan wonen. De bekendste literaire straat in de Lage Landen is ongetwijfeld de Amsterdamse Dapperstraat. Wij zijn er allemaal virtueel 'domweg gelukkig' geweest; wie deze straat echt bezocht vond ze een stuk minder poëtisch. Vele Belgische en Nederlandse steden en dorpen heb-

ben hun literaire wijken, straten en pleinen. Antwerpen Linkeroever, Gent, Sint-Niklaas, noem ze maar op ... In het in de *Reynaert* genoemde Belsele (F 2080), een deelgemeente van Sint-Niklaas, is een Reynaertwijk met een tiental straten die de naam van een Reynaertpersonage dragen. In die wijk kwamen recent twee nieuwe straten bij: de Bruun de Beerlaan en de Tiecelijnstraat. Met enige overdrijving kunnen we stellen dat we het stadsbestuur van de Wase hoofdstad dankbaar zijn dat ze de werking van dit tijdschrift hebben gehonoreerd met een heuse straatnaam! In totaal zijn er nu dertien Belseelse Reynaertstraten (ook nog de Reinaertlaan, Isengrimlaan, Grimbeertstraat, Tybeertstraat, Koning Nobellaan, Corbautstraat, Malpertuuslaan, Coppestraat, Canteclaerstraat, Cuwaertstraat). Koploper qua aantal Reynaertstraten is echter niet de stad Sint-Niklaas. Maastricht telt minstens dertig Reynaertstraten (een Tiecelijnstraat, Nobellaan, Malpertuisstraat, Canteclerstraat, Reinaartsingel, Alentelaan, Brunestraat, Botsaertstraat, Grimbeertstraat, Craiantlaan, Widelanken, Cleenbejach, Sproetepad, Finestraat, Cuwaartlaan, Rosseelstraat, Forcadentstraat, Tibeertstraat, Firapeel, Pancerstraat, Hermelijnestraat, Coppestraat, Gentestraat, Ermerikstraat, Hersintstraat, Courtoisstraat, Blancaartstraat, Crieckenput en Puttepeel). Als Reynaertstraatnamencatalogus kan dit tellen!

In 1992 kondigden we de naamgeving van de Belseelse Tiecelijnstraat reeds aan naar aanleiding van een Sint-Niklase gemeenteraadsbeslissing. Nu is ze er, eindelijk. Het is een korte straat, met maar enkele huizen. We hebben niet overwogen om het redactieadres of het adres van de maatschappelijke zetel van de vereniging naar de Tiecelijnstraat over te brengen ...

In onze *Tiecelijn*-straat bruist het. Ze leeft. En toch zijn leven én dood ook in onze straat aanwezig. We gedenken in dit nummer Paul van Keymeulen, van wie we negen jaar na zijn dood de vertaling van de *Mémoires* van Philippe van Novare opnemen, uitstekend ingeleid door Paul Wackers. We brengen ook een portret van de Brugse bibliofiel Maurits de Jonghe, die in 2010 overleed en wiens mooie Reynaertcollectie voortaan in de Bibliotheca Wasiana berust.

In juli namen we afscheid van onze bureauredacteur Willy Devreese; hij was amper 65. We gedenken een vriend. *Tiecelijn* is immers voor alles een product van vriendschap en passie. Wij dragen dan ook met weemoed in het hart, maar ook met grote dankbaarheid, een knipoog en een kwinkslag, dit jaarboek aan hem op.